

Notat

20. juni 2018
J-nr.: 330779 / 2503944

Succession af mikrovirksomheder (3/4): Statsfinansielle konsekvenser

Generelt vil en indførelse af successionsadgang for mikrovirksomheder give disse virksomheder mere favorable overdragelsesvilkår. Det skyldes, at der sker en udskydelse af beskatningen af virksomhedens aktiver, hvilket medfører et umiddelbart mindreprovenu for staten. I de følgende afsnit skønnes provenueffekterne.

I Skatteministeriets "Betænkning om generationsskiftet i erhvervslivet" fra 1999, antages det, at to tredjedele af den afgiftspligtige værdi af erhvervsaktiver ved ejerskifter vil blive overdraget med skattemæssig succession, hvis der er mulighed for det. Denne og andre antagelser fra Skatteministeriets betænkning har ligget til grund for samtlige ændringer af den nuværende ordning for skattemæssig succession ved overdragelse til nære familiemedlemmer og medarbejdere. Antagelsen benyttes også her.

I det følgende beregnes de statsfinansielle konsekvenser af forskellige afgrænsninger af de mikrovirksomheder, som har successionsadgang. Jo mere lempelig afgrænsning, desto større bliver det umiddelbare provenutab for staten ved mikrovirksomhedernes adgang til succession. Og jo mere restriktiv afgrænsning af mikrovirksomheder med successionsadgang desto mindre umiddelbart provenutab.

Maksimalt medarbejderantal på 9 personer

Denne afgrænsning omfatter successionsadgangen samtlige mikrovirksomheder i Danmark. Blandt samtlige mikrovirksomheder i Danmark skønnes det på baggrund af Dansk Byggeris notat "Succession af mikrovirksomheder (2/3): Estimeringsmodel, udskudt skat og værn," at der var 1.344 ejerskifter i 2015. Det skønnede potentielle umiddelbare mindreprovenu for staten vil derfor uden afgrænsning af mikrovirksomheder beløbe sig til cirka 5,7 milliarder kroner, jf. tabel 1.

Det lægges til grund at to tredjedele af de årligt ejerskiftede mikrovirksomheder vil anvende successionsadgangen. Derudover vil en indførelse af successionsadgang til mikrovirksomheder forøge grundlaget for bo- og gaveafgiften, da den faktiske skat er mindre end den beregnede passivpost. Forøgelsen i bo- og gaveafgiften skønnes ifølge Skatteministeriet til cirka 6,67 %, hvilket modregnes.

Endelig lægges det til grund, jf. Skatteministeriets betænkning, at de forøgede afskrivninger reducerer mindreprovenuet med cirka 10 % i det første år og 16,7 % det andet år.

På denne baggrund skønnes statens mindre provenu som følge af ubegrænset adgang til succession for mikrovirksomheder til 3,2 milliarder kroner i det første år og godt 2,9 milliarder kroner i det andet år, jf. tabel 1.

Tabel 1. Mindreprovenu (mio. kr.) som følge af ubegrænset successionsadgang for mikrovirksomheder

Aktivgrænse	Umiddelbart mindreprovenu	Ved 2/3 overdragelse	Modregning bo- og gaveafgift	Mindreprovenu 1. år	Mindreprovenu 2. år
Uden grænse	5.741	3.827	3.572	3.189	2.933

Kilde: Dansk Byggeris egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Skatteministeriet, 1999: "Betænkning om generationsskiftet i erhvervslivet", s. 234, Industriens Fond, CBS og INSEAD, 2015: Ejerledelse i Danmark. Rapport 1: "Ejerledelse – baggrund og udbredelse".

Med ubegrænset adgang for samtlige mikrovirksomheder vil successionsadgang således være en relativt dyr ordning. Udeladelse af landbruget ændrer ikke mærkbart ved resultatet.

Aktivloft på 15 millioner kroner

Ved denne afgrænsning omfatter successionsadgangen samtlige mikrovirksomheder i Danmark med aktiver på maksimalt 15 millioner kroner. Blandt disse mikrovirksomheder i Danmark skønnes det, at der var 1.251 ejerskifter i 2015.

Med baggrund i et aktivloft på 15 millioner kroner, ovenstående antagelser og tidligere beregninger skønnes statens mindreprovenu som følge af adgang til succession for mikrovirksomheder til ca. 416 millioner kroner i det første år og cirka 383 millioner kroner i det andet år, jf. tabel 2.

Tabel 2. Mindreprovenu (mio. kr.) som følge af successionsadgang for mikrovirksomheder med aktiver for maksimalt 15 millioner kroner

Aktivgrænse	Umiddelbart mindreprovenu	2/3 overdragelse	Modregning bo- og gaveafgift	Mindreprovenu 1. år	Mindreprovenu 2. år
15 mio. kr.	750	500	466	416	383

Kilde: Dansk Byggeris egne beregninger på baggrund af Danmarks Statistik, Skatteministeriet, 1999: "Betænkning om generationsskiftet i erhvervslivet", s. 234, Industriens Fond, CBS og INSEAD, 2015: Ejerledelse i Danmark. Rapport 1: "Ejerledelse – baggrund og udbredelse".

Successionsadgang for mikrovirksomheder med maksimalt 15 millioner kroner i aktivværdi fører således til et relativt lavt mindreprovenu for staten.

Justering for eksisterende ejerskifter med succession

Beregningerne af mindreprovenuet herover tager ikke højde for, at en andel af de mikrovirksomheder, som ejerskiftes hvert år, overdrages til den nære familie- eller medarbejderkreds og derfor i forvejen kan benytte sig af den eksisterende ordning for skattemæssig succession.

Mindreprovenuet ved skattemæssig succession til mikrovirksomheder omfatter udelukkende de mikrovirksomheder, som i forvejen ejerskiftes, men ikke har mulighed for skattemæssig succession i dag. I tråd med antagelserne i "Betænkning om generationsskiftet i erhvervslivet" fra 1999, antages det, at 2/3 af alle de mikrovirksomheder, der ejerskiftes hvert år ville benytte sig af muligheden for succession, hvis de kunne, selvom det ikke er afgørende for, at ejerskiftet foretages. Det provenutab som er forbundet med disse virksomheders brug af succession udgør det samfundsmæssige dødvægtstab.

Der vil imidlertid være nogle af disse virksomheder, som i forvejen har mulighed for at benytte sig af den eksisterende ordning for skattemæssig succession ved overdragelse til den nære familie eller medarbejderkreds. De udgør ikke noget samfundsmæssigt dødvægtstab, og skal derfor sorteres fra.

Der findes ingen undersøgelser af, hvor stor en andel af de ejerskiftede mikrovirksomheder, der overdrages til den nære familie eller medarbejderkreds. Ifølge analyser fra Center for Ejerledelse i Danmark på CBS blev i gennemsnit 46,8 % af alle selskaber, der blev ejerskiftet i perioden 1995-2013 overdraget til et familiemedlem. Hvis det samme antages at gøre sig gældende for alle ejerskiftede mikrovirksomheder i Danmark, kan vi beregne et minimumstal for hvor mange mikrovirksomheder, der har mulighed for at benytte sig af den eksisterende ordning for skattemæssig succession, selvom der ikke tages højde for de mikrovirksomheder, der ejerskiftes med succession til en medarbejder. Ud af disse mikrovirksomheder antages det, at 2/3 del benytter sig af muligheden for succession.

Dermed bør de angivne tal for mindreprovenu i tabel 1 og 2 i realiteten nedskrives med yderligere 31,2 % for at afspejle det reelle mindreprovenu for statskassen.

Det betyder, at der ved ubegrænset successionsadgang reelt er tale om et mindreprovenu på 2,2 milliarder kroner det første år og 2,0 milliarder kroner det andet år.

Ved en aktivgrænse på 15 millioner kroner er der reelt tale om et mindreprovenu på **286 millioner kroner** det første år og **262 millioner kroner** det andet år. Det er denne ordning, som Dansk Byggeri foreslår at indføre.

Intet varigt provenutab

Mindreprovenuet ved skattemæssig succession vil gradvist blive neutraliseret over en årrække. Det skyldes, at successionen medfører, at virksomhedens afskrivningsgrundlag nedsættes med den udskudte skat. Dermed bliver virksomhedens skattemæssige fradragsberettigede afskrivninger tilsvarende lavere. Konsekvensen er, at provenuet fra den almindelige indkomstskat vokser og over en årrække vil modsvare mindreprovenuet som følge af, at virksomheden ejerskiftes med succession.

Modelberegninger fra Skatteministeriet i forbindelse med Folketingets vedtagelse af successionsadgang for familieejede virksomheder i 1988 viser, at mindreprovenuet ved skattemæssig succession for en typisk virksomhed vil være indhentet i løbet af syv år. Derefter vil provenuet fortsætte med at stige, hvilket bidrager til at dække rentetabet for perioden.¹ Da skattesatser mv. siden har ændret sig, kan en modelberegning for en typisk nutidig virksomhed se anderledes ud. Konklusionen vil dog være den samme: Udvidet successionsadgang medfører ikke noget varigt provenutab for statskassen.

En virksomhed, der er blevet ejerskiftet med succession, kan dog blive videresolgt igen uden skattemæssig succession, inden mindreprovenuet er blevet indhentet af de skattemæssige afskrivninger. I så fald vil den skyldige skat komme til udbetaling straks, og så indhentes mindreprovenuet hurtigere.

Da forslaget kun omfatter mikrovirksomheder, indebærer det et forholdsvist beskedent rentetab indtil mindreprovenuet er blevet indhentet af de skattemæssige afskrivninger. Det gælder ikke mindst, hvis der fastsættes en grænse for værdien af aktiverne ved brug af ordningen på 15 millioner kroner. Samtidig vil det beløb, som skal forrentes, løbende falde i takt med, at mindreprovenuet indhentes af de skattemæssige afskrivninger.

Dynamiske effekter

Selve ejerskiftet må antages at medføre en forøget dynamik i de pågældende virksomheder. Det udbygtes nærmere i Dansk Byggeris notat om Succession for mikrovirksomheder (4/4): Samfundsgevinst.

Ejerskiftede mikrovirksomheder medfører erfaringsmæssigt en forøget vækst i omsætning og beskæftigelse, og i en del mikrovirksomheder vil formentlig vokse ud af mikrovirksomhedernes størrelsesgruppe. Det vil sandsynligvis mere end veje op for, at nogle af de mikrovirksomheder, der som følge af forslaget bliver ejerskiftet med succession, uundgåeligt vil gå konkurs før mindreprovenuet er blevet indhentet af de skattemæssige afskrivninger.

¹ Skatte- og afgiftsudvalget (1989): Betænkning over Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove (Succession ved familieoverdragelse). På: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/198814K00051>. Folketinget (1988): Forslag til Lov om ændring af forskellige skattelove (Succession ved familieoverdragelse). På: <https://www.retsinformation.dk/eli/ft/198812K00051>